

LEGAL UPDATE

Arts die euthanasie uitvoerde bij dementerende vrouw is ontslagen van alle rechtsvervolgning

Datum: 11 september 2019

De eerste arts die sinds de invoering van de euthanasiewetgeving in 2002 is aangeklaagd vanwege onzorgvuldig uitgevoerde euthanasie is door de strafrechter van alle rechtsvervolgning ontslagen. De zaak betrof een specialist ouderengeneeskunde die op 22 april 2016 euthanasie verrichtte bij een dementerende vrouw die was opgenomen in een verpleeghuis. De 74-jarige vrouw had enkele jaren voor haar opname een schriftelijk euthanasieverzoek opgesteld en deze op enig moment vernieuwd. In de verklaring had de vrouw opgenomen dat zij euthanasie wilde wanneer zij wegens dementie in een verpleeghuis zou worden opgenomen en zij daarvoor de tijd rijp achtte. Echter, eenmaal wegens dementie opgenomen in het verpleeghuis gaf de vrouw gemengde signalen af omtrent haar doodswens. In goed overleg met onder meer de familie en twee SCEN-artsen ging de arts uiteindelijk over tot euthanasie.

De Regionale Toetsingscommissie Euthanasie (RTE) [oordeelde](#) dat de arts niet aan de wettelijke zorgvuldigheidseisen had voldaan, nu zij niet ondubbelzinnig tot de overtuiging had kunnen komen dat sprake was van een vrijwillig en weloverwogen verzoek en bij de uitvoering niet medisch zorgvuldig had gehandeld.

De IGJ besloot vervolgens een tuchtklacht tegen de arts in te dienen. Het Regionaal Tuchtcollege (RTG) [oordeelde](#) in lijn met de beslissing van de RTE en legde de arts een berisping op. In [hoger beroep](#) onderschreef het Centraal Tuchtcollege (CTG) het oordeel van het RTG, maar wijzigde de berisping naar een waarschuwing. Daarbij achtte het CTG van belang dat de arts de patiënte zelf uitvoerig had geobserveerd en uitgebreid advies had ingewonnen bij twee SCEN-artsen, het verpleeghuis, de familie en de huisarts.

Het OM maakte vervolgens kenbaar over te zullen gaan tot vervolging om duidelijkheid te verkrijgen over de houdbaarheid van een schriftelijk euthanasieverzoek bij dementerende patiënten. Primair werd de arts ten laste gelegd dat zij had gehandeld in strijd met artikel 293 Wetboek van Strafrecht (Sr). Dat artikel bepaalt dat het strafbaar is om het leven van een ander 'op diens uitdrukkelijk en ernstig verlangen' te beëindigen. Dat feit is ingevolge lid 2 echter niet strafbaar indien dit feit is begaan door een arts, voldaan is aan de zorgvuldigheidseisen en mededeling van de euthanasie is gedaan aan de gemeentelijke lijkschouwer. Subsidiar werd de arts moord c.q. doodslag ten laste gelegd.

De [strafrechter](#) kwam tot de conclusie dat er sprake was van een uitdrukkelijk en ernstig verlangen en kwam vervolgens toe aan de vraag of was voldaan aan de zorgvuldigheidseisen. Volgens het OM was niet voldaan aan de zorgvuldigheidseisen dat de arts de overtuiging heeft gekregen dat het verzoek van de patiënt vrijwillig en weloverwogen was. Dit omdat de arts zou hebben nagelaten de actuele levens- of stervenswens bij deze wilsonbekwame, diep demente patiënte te verifiëren.

De rechtbank was van oordeel dat, gelet op de diep demente toestand waarin de patiënte zich bevond, op de arts niet de plicht rustte om te informeren naar een actuele levens- of stervenswens van de patiënte. De specifieke positie van de wilsonbekwame patiënt brengt juist met zich dat mondelinge verificatie van die wens en het lijden niet mogelijk is. Met die eis zou dan ook afbreuk worden gedaan aan een eerder afgelegde wilsverklaring, die nu juist bedoeld is voor de situatie dat de patiënt niet langer in staat is zijn wil te uiten. Concluderend werd geoordeeld dat aan alle zorgvuldigheidseisen was voldaan, waardoor het bewezenverklaarde feit niet strafbaar was.

De begrijpelijke angst die voorafgaand aan deze uitspraak leefde, was dat veroordeling van de arts ouderengeneeskunde zou leiden tot het terughoudender beoordelen en uitvoeren van verzoeken van patiënten om euthanasie, uit vrees voor de mogelijke consequenties. Zo ver lijkt het met deze uitspraak dus niet te komen.

Dit is een Legal Update van de teams Aansprakelijkheid & Verzekering en Zorg & Sociaal domein.

Voor meer informatie:

Petra klein Gunnewiek

+31 30 25 95 726

petrakleingunnewiek@vbk.nl